

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 43 (566).

Fredagen den 28 oktober 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam ..... kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modet., månadsuppl. .... » 3:— Barngarderoben ..... » 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgåfningsstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnr: endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påtörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.
---	--	--	--	---	---

Ida Geijer, född Anderson.

Det var en höstkväll i Stockholm för ett par år sedan. Genom dimman stirrade gaslågorna som rödgråta ögon. Gatstenarna voro våta och slippriga. Den fuktiga, isande luften göt som bly kring muskler och leder. Det lätta hjärtat blef tungt, och det tunga krympte samman till en enda, värkande punkt. Och mitt hjärta var tungt, tungt af egna och andras sorger.

Från dunklet och kylan kom jag in i ett varmt upplyst rum, där läppar och famn bjödo glädt välkommen, där blommor skimrade i höstlig fägring, och där te spridde doftande ångor. Omslaget var för häftigt. Här hörde jag ej hemma. Jag ville ut igen, ut till mörkret, gråten och grämmande tankar, hem till boken, skriven med hjärtblod.

Då stod framför mig en kvinna, som jag aldrig förr sett, hög och mjukväxt, med blida, finhylda drag och med ett obeskrifligt sjäfullt uttryck i de vackra blå ögonen. För den moderliga elden i denna blick smälte jag ögonblickligen från en bitter, upprorisk kvinna till ett tröst- och hjälpbehöfvande barn. Jag ville luta mitt hufvud mot hennes axel, med ögonlocken slutna öfver kvällande tårar, jag ville känna hennes mjuka smekning på min kind, jag ville höra hennes hviskning i mitt öra. Och jag fick allt detta redan samma kväll, ty för själsfrändskap gälla sekunder såsom år.

Jag fick ännu mer. Jag fick blicka in i denna märkliga kvinnas lif, sola mig i

hennes ljusa förtröstan på lifvet och för berättelsen om hennes lidanden glömma mina egna. Och slutligen fick jag min personliga erfarenhet af hennes underbara, hugsvalande makt öfver ett sönderslitet sinne och en till döds bedröfvad ande till fulla bestyrkt af vår värdinna, som kort förut under ett besök med henne på Konradsbergs hospital sett de sinnessjuka, liksom dragna af en

oemotståndlig kraft, flocka sig kring den för dem fullkomligt främmande kvinnan, smeksam samt smyga sig intill henne och barnsligt lyckliga följa henne i spåren.

Denna kvinna var fru *Ida Geijer*, föreståndarinne-husmoder på Sabbatsbergs sjukhus.

*

Värmland är nu en gång för alla hela Sveriges älskling, den saken låter sig icke förneka. Och för det har provinsen stt tacka ej blott sin egen stolta och härliga natur och de många namnkunniga släkter, som stamma därifrån, utan ock sina invånares älskvärda karaktär och lynne, som göra epitetet värmländing till en sannskyldig hederstitel.

Ida Geijer är en äkta värmländska. Hennes föräldrar voro bruksägaren Carl Elis Anderson och Augusta Charlotta Maule. Hon föddes år 1849 på egendomen Östanås i Värmland och uppväxte på Dömle bruk däsammastädes. Familjens närmaste grannar voro disponenten Geijers på bruket Deijefors.

Barnen på Dömle voro fem, de på Deijefors åtta, och föräldrarna på båda hållen voro

Likasom ugnen pröfvar de nya krukor, alltså bepröfvar bedröfvelsen människans sinne.

Syrach.

praktiga, hjärtegodas människor, gästfria och roade af ungdom. Hemlifvet hade en frädlös, patriarkalisk prägel, med allvarligt arbete och oskyldiga nöjen. Umgänget mellan de båda familjerna var af intimaste och hjärtligaste slag, utan pretentioner i fråga om kläder eller traktering. Att tillryggalägga halfmilen mellan de båda hemmen till fots, efter framkomsten oafbrutet leka och dansa några timmar och sedan gå samma väg tillbaka var naturligtvis ett intet för de unga friska viljorna i Andersonska och Geijerska hemmen. Vid högtidigare tillfällen däremot, såsom t. ex. vid julkalasen, då gästande släktingar och vänner gjorde familjekretsen dubbelt så stor som vanligt, spändes allt hvad hästar heter för åkdon af alla möjlige slag, och så bar det i väg mellan Dejefors och Dömlé. Nattgäster och oväntadt främmande orsakade aldrig något hufvudbry: hjärtrum och sängtrum och svängtrum fanns det öfvernog af. Och aldrig tröttnade man heller på hvarandra. För hvarje nytt bjudningsbref till och från granngårdarna stod glädjen hos de inviterade lika högt i tak.

På Dömlé ledde döttrarnas studier af ett par guvernanter. Vid sexton års ålder sändes Ida till Stockholm, där hon erhöi lektioner i språk och musik samt konfirmerades af den gamle varmhjärtade kyrkoherden Rothlieb, då ännu i sin krafts dagar. Efter hemkomsten öfvertog hon tillsammans med sin äldre syster, Augusta, de yngre syskonens undervisning, hvarjämte de båda unga lärarinnorna hvarsin månad hade åtskilliga hushålls- och serveringsbestyr på sin lott.

Och så kom kärleken. Den hade vuxit sig stor under barndomsvänskapens skyddande förklädnad. Först äktade Augusta barndomsvännen Adolf Geijer, numera bankdirektör i Kristinehamn, och sen skänkte Ida dennes broder Axel sin tro. Ett par år därefter stod det senare parets bröllop »med lekande fröjd» i föräldrahemmen, och så — var Ida Geijer härskarinna på Förby. Ett år senare blef hennes make disponent på Dejefors efter sin far. Då drogo de båda unga åter in i det hem, som för dem bäge så lifligt minde om barndoms- och ungdomsfröjder och som nu blef vittne till deras samlif och föräldralycka.

Bruket var stort. Till dess fasta stam hörde omkring hundra arbetarefamiljer. Från hem till hem förde disponenten Geijer sin unga maka, som de flesta af hushållen kände från hennes barndom, liksom han var dem bekant från sina gossår. »Kan du vara något för dem, så var det,» bad han enkelt och varmt.

Och hon kunde det, och hon var det, och det vackraste föredöme hade hon i sin man. För fru Ida öppnade sig nu ett nytt verksamhetsfält, som på det högsta intresserade henne och som i en framtid skulle för henne bli af största betydelse. Under insiktsfull ledning af en läkare, som två gånger i månaden besökte bruket, började hon nämligen syssla med sjukvård, d. v. s. fick närvara och biträda vid operationer, sy hop sår, anlägga förband m. m. d. Och

under tiderna mellan doktors besök var det till henne man vände sig och fick hon vänja sig att på eget ansvar taga saken om hand.

Världenskapet i det stora hemmet, barnkammaren, hushållet, ladugården, mjölk-kammaren och trädgården — allt kräfde den unga husmoderns personliga ingripande, hvartill kom, att hennes man till hennes stolthet och glädje högst ogärna företog någon längre affärsresa utan hennes sällskap. »I morgon reser jag till Köpenhamn — till Kristiania — till Stockholm. Är du färdig?» Och hon var eller blef färdig.

Men så kom pröfningarnas tid. Barnen, de båda små flickorna, tre samt fyra och ett halft år gamla, sjuknade i skarlakansfeber och difteri samt dogo och begrafdes ett par dagar före julen. Nu blef det rika, solljusa hemmet med ens mörkt och öde.

Men Axel Geijer och hans hustru sörjde ej som de, hvilka intet hopp hafva. En ädel tanke, född af saknad och ömhet, slog rot i deras själ, där den i all stillhet grodde och spirade, tills den ett par år efteråt slog ut i blom.

Det var under en Stockholmsresa. Medan fru Geijer gjorde uppköp i en bod, gick disponenten väntande af och an utanför. Då fick han se två små flickor, som liknade deras älsklingar. Han tog reda på hvar de bodde, följde dem jämte sin hustru till deras hem, talade med deras föräldrar och upptog med deras samtycke som egna barn de båda små, hvilka under sorgfällig vård utvecklades till själfständiga och verk-samma personligheter.

Efter en resa i öppen järnvägsvagn angreps disponenten Geijer af en tärande sjukdom, från hvilken han aldrig tillfrisknade. Samma vinter bröts för alltid fru Andersons hälsa. Då blef det för fru Geijer täta färder mellan Dejefors och Dömlé. Men under sjukbesöken i fädernehemmet ringde i hennes öron hennes mans afskedsord: »Kom ihåg att jag ser på klockan, ända tills du kommer hem.»

Änka och moderlös samma år, bröt fru Geijer, 1883, upp från Dejefors, hemvist för hennes ljufvaste och bittraste minnen. Någon tvekan fanns icke om hvar hennes plats för den närmaste tiden kunde vara. Tomrummet hemma hos den äldre fadern skulle fyllas. Hvem stod närmare denna uppgift än hon?

Fyra år därefter stod ett nytt smärtsamt uppbrott för dörren. Då tvekades, och då valdes, men valet blef godt. Efter en prof-månad å Lunds hospital, ansträngande, men i högsta grad läforik och intressant, blef fru Geijer, 1887, antagen till föreständerska för Kristinehamns nygrundade hospital, som hade plats för 150 kvinnliga och lika många manliga patienter.

Det var en underbar värld, som nu öppnade sig för Ida Geijer, en värld af tomma och själlösa blickar, osammanhängande tal, skärande skratt och våldsamma, naturvidriga utbrott. Men hon ryggade ej tillbaka för detta lifvets hemskaste sorgespel. En enda tanke behärskade henne: önskan

att göra tillvaron så dräglig som möjligt för dessa arma, otillräkneliga varelser. Hon intresserade sig för dem, studerade dem, lefde, arbetade och roade sig med dem, längtade tillbaka till dem från samkväm med likgiltiga eller af ytliga intressen besjälade människor. Och som rättesnöre för sitt uppförande mot dem hade hon att ej behandla dem som sjuka, aldrig tala om deras tillstånd i främmandes närvaro — äfven de slöaste kunna därvidlag kännbart säras — alltid hålla hvad hon lofvat dem, vore det än aldrig så besvärligt att utföra, och aldrig visa sig rädd.

År 1891 erbjöds fru Geijer platsen som föreständarinne-husmoder på Sabbatsbergs sjukhus. Stora vidder, som här blott med få ord kunna antydas, öppnade sig nu för henne. Högsta uppsikten öfver köksdepartementet och öfver de ansenliga förråden med ty åtföljande utlämningar och inventeringar äro henne anförtrödda. Gent emot sköterskorna och eleverna intager hon en noggrant fixerad öfvervakande ställning. Den vidlyftiga korrespondensen rörande elevkurserna är lagd i hennes hand, liksom de antagnas placering å de olika afdelningarna och deras förflyttning mellan dessa, hvarjämte hon äger att till undersköterskor föreslå elever och förslagsvis uppsätta de sistnämndas betyg.

Denna del af Ida Geijers historia är lyckligtvis ännu icke avslutad. I Sabbatsbergs minnes- och tideböcker ristats dagligen nya runor om hennes betydelsefulla insats i den bakom sjukhusets murar förda kampen mot lidande och död, en verksamhet, som för visso står i fullaste samklang med hennes föregående lif och sålunda väl lämpar sig att värdigt avsluta hennes lifsgärning.

Tora Kjellberg.

X.

Oktober kan jag icke prisa,
Ty den är ledsam, tycker jag,
Den tarfrar nog sin egen visa,
Fast icke af det vackra slag,
Ty kan man väl den måna'n rosa,
Som är så fylld af lifvets prosa!

Ifrån det minsta till det största
Skall allt i hemmet dragas ned,
Och flyttar man därtill den första,
Så har man trefligt med besked.
Och pengar gå och herrn hörs brumma,
Och muntert ä' de' för hans gumma.

Och ändå är hon ju ett mönster
Och gnor från morgon och till kväll.
Ställ herrn och klästra innanfönster,
Så får man höra annat gnäll,
Men det var inte lönt försöka,
Långt hellre må man ensam stöka.

Och nya våningen tör hända
Ej alltför muntert gör vårt sinn',
I trappan går det knappt att vända
Och kanske spiseln ryker in.
Och — för att nu det värsta taga —
I skafferiet rättor gnaga.

På våra prydnader "af värde"
Kanske att pigan ända gör
Och vandrar sen den tjugufjärde
Med byrå och med tillbehör.
I stället för en Albertina
Vi få en Tilda eller Mina.

Ifrån min barndom väl jag minnes,
Hur djupt en sådan afskedsstund
Båd' fru och jungfru gick till sinnes,
Och hur man grät af hjärtans grund,
Nu byter man båd höst och vårar
Totalt förutan alla tårar.

Den "nya" kommer, man sig gläder,
I början allt tycks gå så rart,
Men blir hon varm i sina kläder,
Så blir det samma visa snart,
Och illusionerna knappt räcka
För fru och jungfru i en vecka.

En tjänare i tjänsten grånad,
Hvar finnes hon i våra dar?
Snart flyttar man hvarenda månad
Och längre fram på åtta dar,
Och när än längre fram man hunnit,
Har "jungfrun" absolut försvunnit.

När nästa sekels midt man hinmer,
Hon som ett minne blott står kvar,
Och på Panoptikon man finner
Kanske i vax ett exemplar,
Och flyttningen den tjugufjärde
Har fått "kulturlistoriskt" värde.

I tidningen jag såg, den sista,
En nyhet rätt pikant jag fick:
Som mumie och lagd i kista
Att porträtteras nu är "chic",
Och den idén, jag vill ej dölja,
Att själf jag gärna ville följa.

Nu fotografen exercerar
Ens arma fattiga gestalt,
I vridna ställningar placerar,
Så att det stramar öfverallt,
På hufvud, hand och arm skall dragas,
Och sist en glädlig min skall tagas.

Och därför är det ej så galet,
Men bra jag tycker med besked,
Att bara krypa i fodralet
Och se'n få ligga där i fred,
Och glada minen kan man spara:
Ej mumier bruka muntra vara.

Jag tror man rentaf borde blunda,
Det bättre till "kostymen" hör,
Och kanske att med kinder runda
Man inte riktigt "ligger för".
Männ' ej professor Piehl kan veta,
Om mumier få vara feta.

Med lugn den dag jag vill förbida
— Den kommer, därom är jag viss —
Då uppå Iduns första sida
Som mumie står en rykbar "miss".
Är början gjord så — damer hören!
Se'n kommer kanske krönikören.

Selma Giöbel och den svenska konstslöjden.

Om jag vore ögonläkare, skulle jag antagligen med framgång förelägga en hel del patienter att fylla sitt arbetsrum med sådana alster i garner, som dessa dagar funnits att bese i Svensk Konstslöjds utställning här i Stockholm. Därmed är angifvet, att dessa alster äga, ej blott färgtonernas harmoni, utan äfven deras glädje, på samma gång formernas lugna liflighet svarar mot färgsymfonien, ty blott i ett föremåls glada lugn kan blicken finna en hälsobringande hvila.

De ifrågavarande utställningsnumren äro också produkter af ett djupgående konstnärligt studium. Hos få af våra konstindustriella förmågor finner man ett så fullödigt artistiskt skaplyne som hos Selma Giöbel; knappast hos någon af dem torde konstnärsanläggningen mer harmoniskt än hos henne förena flykten mot de fria konsternas fält med det konstindustriella geniets gedignaste egenskaper.

Frukten af hennes studier å textilkonstens område visade sig å utställningen ypperst i gobelinsalen. Mellan artisten A. Wallander, som komponerat kartongerna till dessa förtjusande bilder i garner, och konstväfver-skorna, bland hvilka skånskan, fröken Bengta Ohlsson, är den förnämsta, står Selma Giöbel som den enande länken, hvilken genom sina insikter såväl i artistisk komposition som i det handtverksmässiga utförandet lämpat Wallanders bilder till att fängslas i dukarne.

Till vår glädje funno vi, att man i den nyuppväckta, förnämsta gobelinväfnadskonsten hållit människogestalten utom ramen för dessa studier, ty äfven i de finaste gamla gobeliner har species homo förefallit oss mindre lämpligt som motiv. Djur, fåglar, blommor, träd ha däremot användts på ett sätt som genom liffullhet och elegans föra tanken till japanska målningar å siden. Den långa, breda bården med skator bland frukt-bärande äppelkvistar är redan känd och berömd sedan föregående utställningar. Nya, för gobelinens adliga prakt ypperligt funna motiv har herr Wallander framlagt i de fyra utsökta gobelinerna: guldfasaner bland blommande nyponkvistar, påfåglar i kastanje-träd, ugglor å tallgrenar samt vallmoblom med bandslingor. De båda förstnämnda ha ett så lysande färgskimmer öfver sig, att det nästan härmar sidenets glans, men äro på samma gång så delikat hållna, att ögat med djup ro hvilar i dem. De mörkbruna tallgrenarna med djupgröna barr mot en mörkblå bakgrund få en egendomlig motiv i ugglornas bjärta hvithet och i en viss humor, hvarmed dessa förnumstiga varelser äro tecknade, hvilka drag på ett fulländadt sätt rädda gobelinen från all dyster ton. Skada blott, att detta liffulla, storstilade mönster, hvilket å utställningen presenterades som väggbonad, är beställt till hög-bänksbeklädnad. Så mycket bättre passade vallmon i detta syfte.

Men låtom oss nu, innan vi lämna salen, blicka något bakom gobelinkulisserna, om det också blir ända bort till Rotebro. Där har aktiebolaget Svensk Konstslöjd funnit sin lokal för gobelinväfnadsindustrien i Rotesunda, tydligen en gammal herrgård från

föregående sekel och med denna hemtrefna prägel, som man i våra dagar mest får söka i gamla byggnader. Å nedre botten är ateliern, där fröken Bengta Ohlsson leder arbetet, i öfre våningen bor fröken Giöbel, som är öfverhufvudet för det hela. Väluppfostrade, å stället inackorderade kvinnor ha här funnit ett arbetsfält; äfven unga flickor i trakten däromkring ha med glädje sökt sig till ateliern och blifvit skickliga i haute-lisse-väfnaden. Hushållet förestås af en bildad ung dam, som med lif och lust sköter sitt kall. Under hvilostunderna rör man sig hurtigt i det fria och bedrifver om sommaren gärna trädgårdsskötsel i den gamla trädgården. Det är här i skog och lundar man kan få se Selma Giöbel profva garnernas färgverkan mot solbelyst löfverk. Vi ha ej velat afstå från en skisserad skildring af denna verkstad, hvilken redan är känd i utlandet. Krupp i Essen, den store kanonkungen, har beställt ett par af de vackraste, här nämnda gobelinerna, i dagarne har en stor beställning ingått från England, och det gäller alster värda tusentals kronor.

Sedan flere år tillbaka har fröken Giöbel till specialstudium att frambringa färgernas hållbarhet i förening med deras finaste nyanseringar. De äro döda nu, forna tiders allmogekvinnor, som aflockat naturen hemligheten om, hur man i örterna skulle finna de kraftigaste färgmedel, och deras dyrbara recept torde till det mesta vara förkomna. De gamla allmogemönstrens kraftiga motstånd mot tidens grånivellerande åverkan har onekligen något af vikingalynne hos sig, det ligger mer djärfhet än finhet i konsten. För nutidens mer utvecklade konstsinne fordras lugnare färgtoner, och att eviggöra dessa, därpå går Selma Giöbels konst i den vägen ut. Knappast torde de människor, som lefva hundra år efter oss, kunna döma om, huruvida hennes profetia slagit in, att hennes gobelinväfnader då ej skola ha undergått en nämnvärd skiftning. Men det är vackert så, att hon på sitt program upptagit dessa experiment och med den soliditet, som utmärker hennes arbete, sträfvat att rädda en stor del af vår textilkonsts ädlaste alster från en förtidig död.

Redan i gobelinsalen, där en gyllenläderskärm med furstlig prakt lockade blicken till sig, trädde oss till mötes ännu en framstående mönsterkompositör, herr Sidney Gibson. Stiliserade påfåglar voro här i skärmen hans motiv. I nästa sal för konstsovnader framstod af samma hand å en portière ett förtjusande och originelt mönster för påläggssöm, hvita orchidéer med ljusgröna blad. Bland redan kända namn lysa här vid hans sida å sömnadsområdet fröken Maria Adelborgs genom den nobless, som alltid utmärker hennes kompositioner. Nya lofvande förmågor äro fröken Frida Lönngren, som presterar utmärkta saker, samt fröken Cederborg, allt i en riklig samling dukar, portières, gardiner, kuddar m. m.

I nästa rum, tidsenligt anordnad med möbel i empirestil, framträder åter hr Gibson med fina studier i silkets och sidenets konstnärliga behandling. Med rätta försmär han ej nåldynor, om ock hans komposition tar högre flykt i en synnerligt vacker fönsterjalousi af tunt siden, där den unga förnämsta engelska konsten tycks ha tjänat som förebild. I sammanhang med detta återgifva vi fröken Giöbels uppgift, att silkets färghållbarhet redan var omhändertagen af framstående engelska firmor, af hvilka de

bästa leverera »Svensk konstslöjd» sitt material.

När man kommer in i ett vackert empire- eller roccoco-rum, blir man vemodig vid tanken på vår tids tunga, mörka dräkter, som föga lämpa sig för en vistelse bland dylika utsökta möbler. Ett intressant experiment blef därför Selma Giöbels idé att bekläda den hvita, förgyllda soffan med ljusgrönt linne, broderadt med langarn efter en vacker, stilenlig mönsterkomposition af M. Adelborg, ett möbeltyg betydligt hållbarare än siden och därtill tvättbart, på samma gång det verkar fullt förnämt.

Ett till samma rum hörande grönt skrifbord, komponeradt af ägaren, herr Wallander, verkade hemtrefligt och originelt.

En synnerlig stor förtjänst vid arrangementet af denna exposition var, att föremålen öfver hufvud taget ej voro hopade tätt invid hvarandra, utan fingo sin rätta relief genom att stå fria.

Mycket mera vore visserligen värdt att nämna vid denna vackra utställning, men här har blott åsyftats ett totalintryck. Mot bakgrunden af detta framstår Selma Giöbels personlighet som en högst viktig faktor i vår »kulturodling», hvilken som ett af sina närstående mål bör uppställa: den verkliga skönhetens vidgade utrymme vid den svenska härden i utbyte mot fraseriets tronande plats vid det svenska bordet.

Fröken Giöbel, som i dessa dagar anträder en längre studieresa till utlandet, har lyckligtvis, genom att hennes affär öfvergått i ett bolags händer, nu fått större tillfälle att, fri från affärsomtänkar, ge sin starkt konstnärliga ådra fritt lopp, hvilket torde komma vår svenska mönsterkomposition förträffligt till pass.

Amalia Fahlstedt.

I inackorderingsfrågan.

V.

De flesta inackorderingar komma från landsbygden eller småstäderna, ettdera för att lära sig något eller roa sig. En del förestå platser.

I hemmen äro de förstnämnda sällan vana vid att hafva någon kassa om hand eller veta, hvad som åtgår till de dagliga utgifterna. Och äfven dessa, de dagliga utgifterna, äro i småstäderna så betydligt mycket mindre, att man utan öfverdrift kan säga dem i Stockholm vara minst i banko, hvad de i andra städer äro i riksgäld, för att nu icke tala om landsbygden, där största delen af lifvets nödortf finnes in natura vid gården och där själfva manbyggnaden stundom räknas till onera, något som måste underhållas i stället för att beräknas såsom årlig inkomst af hyra, som man får göra i städerna.

Denna ovana att sköta pengar gör att man har ännu svårare än eljes att fatta, huru litet i själfva verket pengar räcka till, eller kanske rättare huru mycket sådana gå åt, när man skall betala allting kontant.

Den andra sortens inackorderingar, de som hafva platser, hafva ofta ej så stor aflöning och behöfva naturligtvis en hel del saker för egen räkning, utom mat och husrum.

Äfven dessa, liksom de förstnämnda, förstå ej hvad ett hushåll kräver, utan nästan alla inackorderingar tro att hela summan de betala blott skall beräknas för maten. Men liksom man på en restauration icke betalar blott för maten man äter, utan äfven för lokal, betjäning, upplysning, eldning, utskylder etc. och i en butik likaledes icke blott för varan man köper, utan, plus allt det föregående, äfven för ränta på lagret och allt som blir förstördt, så är det äfven på samma sätt i en inackorderingsaffär. Ty äfven detta är en affär, och man gör den icke för sitt nöjes skull, utan för att kunna få någon inkomst på

sitt arbete och för det obehag man alltid ikläder sig, då man söker tillfredsställa flere olika viljor och pretentioner.

Att ersättningen för arbetet emellertid icke blir så stor, som man förmodar, skulle jag därför gärna vilja klargöra, emedan jag tror att just i den föreställningen ligger stötestenen.

Det är ju naturligt att hvar och en vill hafva det man köper så billigt som möjligt, men naturligtvis blir varans godhet också i proportion därefter, ty »af intet eller för intet blir intet». Detta besinnar icke alltid köparen.

Det är å andra sidan så många, som behöfva sälja, och därför gå de säljande så lågt i sina pris, att de sedan icke kunna uppfylla hvad de åtagit sig. Detta glömmar stundom säljaren. Eller tydligare: för att få en inackordering, som prutar, begär säljaren (värdinnan) så litet, att hon glömmar att det är 30 dagar i månaden att tillfredsställa ännu okända pretentioner.

Här må det tillåtas mig att äfven bifoga några ord om s. k. oärlig konkurrens. Det är när familjer, som ej behöfva hafva inackorderingar, ändock taga sådana mot lägre pris än hvad de verkligen kosta, blott för att de t. ex. hafva ett rum mera än behöfvt i sin våning och hafva sina jungfrur ändå, så de icke nödgas beräkna något för uppässningen, ej heller för veden, utan blott för maten. Då mannen där betalar hyran, får ju frun genom inackorderingen ett vackert tillskott till hushållspengarna, såvida hon inte helt och hållet använder inackorderingsafgiften till sina enskilda utgifter för att slippa begära särskildt till dessa.

Ingen vill väl ändå förneka, att uppässning, rum och ved i alla fall kosta något, fastän familjen blott debiterar detta på sig själf, till stor skada för sådana, som behöfva hafva inackorderingar.

Men låtom oss återvända till »stötestenen», d. v. s. till frågan hvad en inackordering får och bör få för sina pengar. Det är nu särskildt om stockholmsförhållanden jag talar. Jag antar då ett medelpris af 75 kr. pr månad och vill bevisa att pretentionerna ändå icke få vara för stora, för att debet och kredit skola gå ihop.

Hyran för ett ordinar rum torde i vanliga fall med någorlunda centralt läge vara 200 kr. pr år. Då hyran betalas för helt år, men inackorderingarna i de flesta fall försvinna under sommaren och julförloppet, så måste de 200 fördelas på 8 månader, hvilket blir 25 kr. pr månad.

En famn björkved beräknas pr rum för en vinter. Den kostar i inköp 20 à 22 förr, i år 27 à 28 kr., iläggning 0,50, hemkörning 2 kr., inläggning i källaren 0,50, sågning, huggning och uppbarning om det är 1 trappa upp 6 kr. — eljes 50 öre till pr trappa — hvilket gör 29 à 37 kr. Fördeladt på de 8 månaderna gör detta 4 kr. pr månad ungefär, efter ett medelpris af 32 kr.

Städning, borstning och uppässning betalas billigast med 5 kr. i månaden, och behöfves det många inackorderingar för att dessa femmor tillsammans skola ersätta lön och vivre för en jungfru, som familjen eljes kunnat undvara. *) Värdinnan får nog ändå hjälpa till rätt mycket och borde kunna påräkna något äfven för detta arbete, men det skola vi fränse tillsviðare.

Rummets möblering, med eller utan matta, kan väl beräknas till 3- à 400 kr. med sängkläder och allt, och om man, tillika med nötningen, beräknar detta efter 5 %, så blir det 20 kr., till hvilka man kan lägga gardintvätt à 1,50 pr luft, skurning, fönstertvätt, sopborste, damhanddukar och dessas tvätt, sand till spottlådor, messingsvatten, putsalk etc. till luckor, stakar o. d., hvilket väl icke är för mycket att sammanlagdt beräkna till 4 kr. pr år. Gardintvätten blir ju 3 kr., om det är två lufter, och är rummet så litet, att det blott finnes ett fönster, torde gardinerna behöfva tvättas två gånger pr år, hvilket då äfven blir 3 kr. Allt det öfriga kan man visst icke sammanlagdt få för en kr., men vi kunna ju antaga det är flere inackorderingar och, när kostnaden fördelas på många, ställer ju allt sig något billigare. Vi skola dock komma ihåg, att det alltid kostar något, och att det är så mycket smått, som måste finnas, och så många dagar att nöta på, så det blir en hel summa för den, som skall betala alltsamman.

Allt detta blir således 24 kr., och, fördeladt på åtta månader, 3 kr. pr månad. Tillsamman

*) Lön c:a 120 kr. om året. Vivre torde icke understiga 300 kr., då hon väl i regel får samma mat som de öfriga medlemmarna. Skall hon så hafva jungfrukammare, hvilket väl behöfves, om de äro två, så tillkomma äfven hyra och eldning.

med de föregående posterna — jag skall sätta upp en tablå sedan — hafva vi nu alltså 37 kr. pr månad, och då är ingenting beräknadt för de tider, som rummet ofta står tomt vid ombyte af inackorderingar, som vistas kortare tid än de vanliga terminerna.

Men så hafva vi ytterligare en sak. Inackorderingarna äta icke i sina rum, utan det måste vara en matsal. En familj i små omständigheter får inte hålla sig med en sådan lyx som ett särskildt matrum och — det kostar också pengar. Låtom oss antaga att salen med städning och upplysning, gardin- och duktygstvätt etc. står till samma pris som de enskilda rummen, eller 37 kr. pr månad, så behöfves det icke mindre än 12 inackorderingar för att med 3 kr. på hvarje fördela kostnaden, hvilket åter höjer den förra summan till 40 kr.

Drar man nu dessa 40 från 75, så blir det bara 35 kr. kvar till maten, och, då det är 30 dagar i en månad, så blir det 1 kr. 16 $\frac{2}{3}$ öre pr dag.

Men då det är minst 3 mål om dagen, så blir det åter blott omkring 0,39 pr mål, eller kanske bättre beräknadt: 0,30 frukost, 0,60 middag med öl och kaffe samt 0,27 supé.

Mig tyckes att prisen tala för sig själfva, men jag skall ändå granska dem i detalj, lämnande åt hvar och en att själf kontrollera.

Den som betalar 75 kr. i månaden pretenderar i allmänhet biff, ägg eller dylikt till frukost.

Då 1 kg dubbelbiff med ben kostar 1,20 och man däraf får ungefär 6 biffar, så blir det 20 öre pr st. — Matmodrens vinst är benet att koka soppa på samt det stycke kött af slaksidan, som följer med.

Alltså frukost:

Biffkött	0,20
Smör till stekning	0,02
4 st. potatis	0,02
2 franska ell. 1 smörbr.	0,04
Smör till brödet	0,05
1 glas halfsk. mjölk	0,03
1 kopp kaffe m. socker o. gr.	0,10
4 skorpor el. ett 2 öres bröd o. 2 skorpor	0,04
Summa	0,50.

Hvad som kan nedbringa denna summa något, är att man tar billigare kött, att äggen icke alltid kosta 2 kr. pr tjog — då det är ägg, skall det ju äfven vara något kallskuret till smörgåsen — samt att man ibland får servera sill och potatis till ombyte, men omöjligt tyckes väl att få frukosten öfver hufvud taget till 30 öre.

Utän att specificera middagsmaten, behöfves det väl endast att beräkna 3 eller 5 öre för ett glas dricka eller öl samt 10 öre för kaffe, eller 12 med ett par skorpor till, för att litet hvar bör kunna inse, att man för resp. 43 à 47 öre icke kan begära få två rätter mat af någon utomordentlig beskaffenhet.

Återstå nu 27 öre till supé.

I en charkuterihandel begäres 12 à 15 öre för en smörgås med kött eller ost på, men, då man icke kan komma med blott en sort till smörgåsbordet, utan måste skära upp flere, så torkar en del och måste med ägg och annat stufvas upp, hvadan väl icke gärna smörgåsen i hemmet kan beräknas gå till mindre än 6 öre pr st. För två smörgåsar skulle det blifva

1 glas halfskummad mjölk	0,12
1 kopp te med socker och grädde	0,03
2 skorpor	0,10
2 skorpor	0,02
Summa	0,27.

I dessa beräkningar är icke medtaget hyra för kök eller ved att koka maten vid, ehuru det är nog samt bekant att köket är det af alla rummen där mesta veden förbrukas. Men familjen behöfver ju i alla händelser koka sin egen mat, dock kunde den kanske mängden gång vara »lättvindigare», än då man har främmande personer i huset.

Ej heller är beräknadt: lampa i tamburen — $\frac{1}{6}$ liter fotogen pr kväll 5 månader blir efter 15 öre pr liter ungefär 2 $\frac{1}{2}$ öre pr kväll och för 150 dagar 3,25 — spruckna lampglas, sönderslaget porslin och glas, förtenning af kopparkärl, uppbrända emaljgrytor, bortskaffning af affall, hjälpgumma till storstädning, den större tvätten och kostnader af alla möjliga slag, som förekomma i ett hushåll.

Lägg så till allt detta att några af inackorderingarna skola hafva sin mat på skilda tider — jag talar ej alls om dem, som icke kunna äta den ena eller andra —, så man får koka och diska i flere omgångar, hvilket medför större kostnader både för maten, som blir odrygare, och ve-

den, som går mera åt, för att inte tala om tid och det dubbla besväret.

Hvad som nu gör, att de flesta inackorderer i själfva verket hafva det bättre än pengarna tyckas räcka till, det är att ytterst sällan någon lever på *endast* inackorderingar, utan att mannen i familjen — om en sådan finnes — förtjänar till hyra och vedbrand; eller, om det är en änka, har hon någon pension eller släktingar, som »sticka emellan» ibland med något in natura, ibland en liten summa pengar vid höstinköp eller dylikt, så inackorderingsafgifterna till större delen få användas till mat och de dagliga löpande utgifterna.

I allmänhet är det äfven en helt liten familj, som anses kunna »draga sig fram» med att hafva inackorderingar. Ännu aldrig har jag hört någon enda samla kapital därpå, men väl däremot flere klaga, att de aldrig få så mycket öfver att det räcker till en ny kappa eller klädning, utan få de i oändlighet slita på och lappa det gamla.

Hvad som äfven bidrager att kunna förbättra mathållningen är om två inackorderer dela rum samt då en inackordent stannar hela året om, så att en del af omkostnaderna får fördelas på 12 i stället för 8 månader. Det skulle då i stället för 40 kr. blifva 26,66 $\frac{2}{3}$ kr. pr månad, så resten eller 13,33 $\frac{1}{3}$ kr. få läggas till matpängarna, hvilket väl kan behöfvas, då nästan all mat blifvit dyrare, sedan nya mått, mål- och viktsystemet infördes. Förr höjdes t. ex. mjölken ibland med ett öre pr kanna, nu med ett öre pr liter och det blir nära 3 öre pr kanna. Om man köper 1 liter af någon vara, så beräknas priset oftast efter det gamla stopet, och då äro 3 liter närmare än 2 liter motsvarande 1 kanna.

Det som i beräkningarna upptagits såsom ränta och slitning af rummets möblering, eller 5 kr. pr inackordent under 8 månader, torde vara det enda en inackorderingsvärdinna kan beräkna såsom vinst tillika med den minskning i omkostnader, som uppstår, då utgifterna fördelas på flere händer, så att hon, med det lilla hon har bredvid, kan få, hvad man säger, lefva något bättre än eljes skulle vara förhållandet.

Det är nog äfven dessa 5 kr. tillika med dem för upppassning och städning, som icke tagas med i beräkningen, när inackorderingsafgiften sättes lägre än 75 kr. Stundom begäres ju icke mera än 50 kr. pr månad, men då kan en inackordent endast beräkna till frukost: kaffe med smör och franskt bröd — intet kött till smörgåsen och inga skorpor till kaffet — sill och potatis; till middag två rätter mat, utan öl, och möjligen kaffe utan »dopp» samt till supé: smör, bröd, sill, skumost och te, men inga skorpor och knappast nog ett glas skummjolk.

Ljus, linne och tvätt beräknas en inackordent alltid bekosta sig själf.

Där inackorderingspriset åter öfverstiger 75 kr. i månaden, är allting i förhållande därefter: två jungfrur, finare rum och möbler, mera godt i maten etc. etc., hvilket allt nog icke märkes så mycket hvart för sig, men som nog synes i räkenskaperna och som gör, att den förmodade vinsten af affären icke ens här blir större, än att den, som man säger, »går ur handen till munnen.»

En uppställning af det sagda skulle pr månad blifva:

Hyra för rummet	25 kr.	
Ved	4 »	
Städning och borstning	5 »	
Ränta på möbler, rengöring etc.	3 »	
Del i matsal etc.	3 »	—40,—
Frukost à 30 öre	9 »	
Middag, öl och kaffe à 60 öre ...	18 »	
Supé à 27 öre	8,10	—35,10
Summa	75,10	

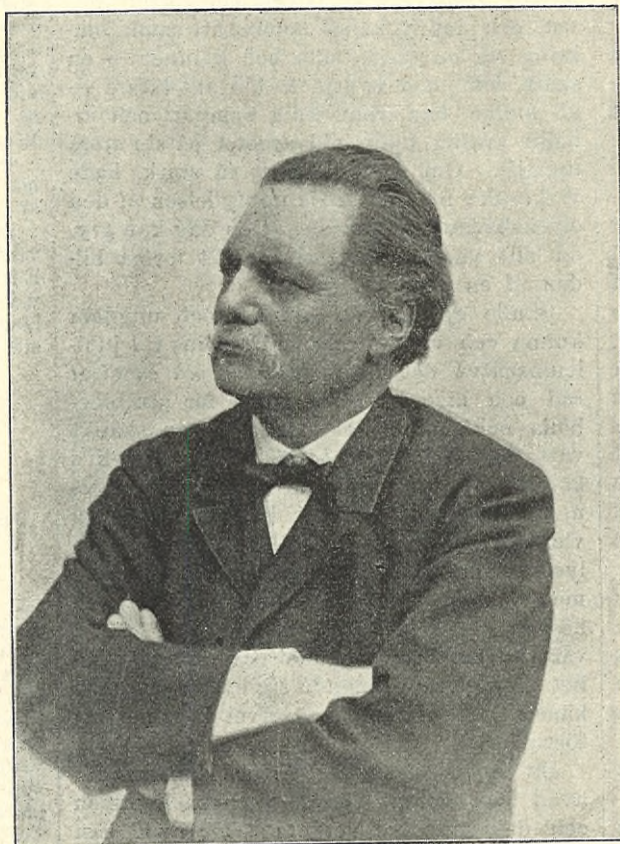
Af det föregående torde hvarje opartisk person förstå, att allt hvad en inackordent rimligtvis kan begära är: husrum och mat i förhållande till betalningen samt ett vänligt bemötande. Det sista är ju något, som borde tillkomma hvarje människa, äfven affärsmän = säljare = inackorderingsvärdinnor. Hvad därutöver är af vänskap och sympati, det gifves ömsesidigt.

Moster Stina.

Artur Hazelius.

Hvad kvinnorna tacka för.

Storslagen var den hyllning som i måndags ägnades doktor Artur Hazelius, Nordiska museets skapare, Skansens upphofsman. Konungen och prins Karl läto öfverlämna egenhändiga bref; akademier och sällskaper, i när och fjärran, med samma eller liknande uppgift som Samfundet för Nordiska museets främjande tolkade genom adresser i varma ordalag sitt erkännande för hans enastående lifsgärning, hundratala gynnare och vänner uttryckte i bref eller telegram sin beundrande tacksamhet, och i hela den svenska pressen höjdes ett samstämmigt »tack för god vakt» och hjärtliga önskingar om krafter till fortsatta

sträfvanden, till vinnande af nya segrar. På aftonen slutligen samlades å Skansen i tusental den fagra målardrottningens undersåtar för att där i den trolska belysningen af kulörta lyktor, facklor och bloss, under en stämning som endast Skansen kan skänka, deltaga i den anslående jubileumsfesten, glädjas åt fosterländska sånger, värmas vid tanken på Sveriges stora minnen och genomströmmas af ljusa förhoppningar för dess framtid.

Det var den 24 oktober 1873 som doktor Hazelius i den Södra paviljongen vid Drottninggatan i Stockholm öppnade den s. k. *Skandinavisk-etnografiska samlingen*. Med en aldrig svikande energi och en alla hinder besegrande hänförelse har han sedan alljämt fortsatt den verksamhet han af kärlek till och till ovärderligt gagn för det svenska folket då begynte. Sällan förunnas det en människa att under ett fjärdedels sekel med en entusiasm lika stor som i de första arbetsdagarna och med nästan oförminskad kraft verka i sin lifsgärning och bringa till fullbordan allt det hufvudsakliga af hvad

hon tänkt och drömt. Denna sällsynta lycka har i rikt mått beskärts doktor Hazelius. Som en saga torde det förefalla honom själf och dem, som stodo med honom i kampens första dagar, när de nu från Oscarsterrassen på Skansen låta sina blickar dröja vid den ståtliga nybyggnaden å Lejonslätten, hvilken i en snar framtid skall vara redo att inom sina murar hysa en enastående skatt af minnen ur de skandinaviska folkens lif.

Skansen, denna af alla samhällsklasser med det varmaste intresse omfattade anläggning, är den yngsta och kanske den käraste af Hazelii skapelser. Under det oafåtliga arbetet för Nordiska museet uppstod hos »doktor» en liflig önskan att liksom gjuta en lefvande ande in i de döda tingen, att som han en gång själf yttrade »flytta museet ut i lifvet». Så rörde han med sin trollstaf vid människors hjärta och — kassa: och Skansen växte upp, fager och vän som en nordisk ungmö. Hvad som utgör det fängslande behaget hos Skansen är ej så lätt att förklara. Man bör där liksom vid en målning eller annat konstverk söka den väsentliga tjuskraften i den anda, hvarmed konstnären besjälade sitt verk. »Det gifves ej en småsak, som icke doktor H. själf velat hafva just så gjord, så ordnad och så uppställd.» Öfver allt möta våra blickar äkthet, ursprunglighet och — svenskhet.

»Har doktor Hazelius aldrig sysslat med något annat?» frågade här-omdagen en ung telning. På sätt och vis kan man på det spörsmålet svara nej, ty hans föregående verksamhet bildar egentligen en inledning till hans lifsgärning. År 1860 promoverades han till filosofie doktor efter att ha försvarat afhandlingen: *Inledning till Håvámål*. År 1864 utnämndes han till lektor i svenska språket och litteraturhistoria vid Högre lärarinneseminarium. Han deltog i redaktionen af »Läsebok för folkskolan», och hans önskan att i ett dylikt arbete hafva fullt fria händer förmådde honom att utgifva »Fosterländsk läsning för barn och ungdom». Sin med utomordentligt nit och skicklighet handhafda befattning vid seminariet lämnade han

år 1868. Följande år tjänstgjorde han som sekreterare vid det i Stockholm samlade Nordiska rättstafningsmötet och utgaf åren 1870—71 två afhandlingar »Om svensk rättstafning», hvilka på sin tid väckte stort uppseende. Hösten 1872 beslöt han att i hufvudstaden skapa ett etnografiskt museum, och därmed hade han funnit sin lifsuppgift.

När det nu gäller att i denna tidnings spalter bringa Artur Hazelius en enkel hyllningsgård, framställer sig helt naturligt den frågan: »Ha vi kvinnor något särskildt att tacka honom för, något utom det att vi liksom hela Sveriges folk äro delägare i hans stora skapelse, att han bringat heder och glans öfver det svenska namnet och att han skänkt oss en gärning som satt utplånliga märken i vår kulturs historia?» Jo, vi äro skyldiga honom tacksamhet äfven för något annat, nämligen för hvad han verkat för *Sveriges ungdom*. Ty hvilka äro väl närmare att bringa honom ett särskildt tack för detta än kvinnorna, som ju i första hand bära ansvaret

för det uppväxande släktets uppfostran och utveckling. Doktor Hazelius har löst det svåra problemet att låta barnen »lära med lust». Mångfaldiga gånger har jag hört lärare och lärarinnor uttala sin glädje öfver att i sin undervisning kunna hänvisa till ett sådant åskådningsmaterial som Skansen. Komma så till den faktiska kunskapen den *aktning* för gångna släktens arbete och lefnadsätt, som åsynen och studiet af deras hem, deras redskap och husgeråd ovillkorligen måste medföra, samt den *fosterlands-kärlek* och *solidaritetskänsla*, som alstras såväl genom högtidlighållandet af våra stora minnen som genom det pietetsfulla bevarandet af drag äfven ur de ringaste medborgares lefnadsförhållanden. Dessutom har Hazelius genom att lämna bilder af lifvet rundtom i Sveriges bygder förmedlat *bekantskapen* och liksom knutit ett *förståelsens band* mellan hufvudstadens och landsbygdens barn och till stor del skingrat den grofva okunskheten om landets alla förhållanden, hvilken i långliga tider vidlådit de förra.

Ej minst har doktor Hazelius utöfvat en förädlande inflytelse på vår ungdoms nöjeslif, dels genom de möjligheter han beredt och de anvisningar han gifvit i denna riktning, dels såsom en bland stiftarna af föreningen *Svenska folkdansens vänner*. Hundratals ungdomar söka i festliga samkväm på Skansen en sund vederkvickelse, och när »folkdansarna» om somrarna ge sig ut på ferieströftåg, intressera de landsbygdens ungdom för de gamla svenska lekarna, danserna och — dräkterna. Måne ej till stor del genom den svenska folkdansens återupplifvande dessa senare räddats från att blifva endast museiföremål? — Det ligger i öppen dag, hvilket godt inflytande smaken för och deltagandet i ett *förädladt nöjeslif* skall hafva på hemlifvet i dess helhet.

Men djupast har doktor Hazelius kanske verkat på den svenska ungdomen genom sin *personlighet*, genom det *ädla föredöme* han skänkt. I en tid med många och olikartade kulturströmningar, då det ena intresset efter det andra sticker upp hufvudet för att göra sig gällande, är det ju en stor frestelse i synnerhet för de verksamhetsifriga att splittra sina krafter på en mångfald af uppgifter. Det är ett framträdande drag hos nutidsmänniskan att verka litet för en sak och litet för en annan, att med ett grepp här och ett grepp där deltaga i det stora kulturarbetet för att sedan vid hopsummeringen af sitt lifs arbete stå där med ett »brutet tal» till resultat. I dylika tider är det af stor betydelse att för de unga kunna visa på en lifsgärning sådan som Hazeli och på en arbetare som han, en man som *samlat hela sin kraft på en enda stor uppgift*. Då förstå de klarare den sanna innebörden i Viktor Rydbergs allbekanta ord:

»Bort med dem som ständigt glömma,
Att hvad stort som världen säg
Verkats har af späda krafter,
Spända af en eldig håg.»

Och hvad mera är, de se hvad den eldiga hågen förmår i förening med mannaålderns mognad, lifvets erfarenhet. De lära sig tro på möjligheten att bibehålla ungdomens glödande hänförelse in i ålderns höst. Artur Hazelius visar dem bilden af en man, som *aldrig svikit sin ungdoms idealer*. Men han lär dem på samma gång att uppnåendet af de *verkligt stora resultaten* fordrar *oafslätligt*

arbete och *oegennyttigt arbete*; han gifver dem i sitt lif tillämpningen af ett af sina valspråk: »Ingen dag sparlös». Må Sveriges söner och döttrar in i sena tider bevara minnet af den väldige byggmästaren som älskat sitt fosterland så högt och verkat så stort för detsamma, och må de söka att hvar och en på sitt område likna honom.

Ty det är mer än *tacksamhet*, den må vara aldrig så djupt känd, som en nation är skyldig sina store män. På henne ligger äfven ett djupt *ansvar* att hägna om och vårda dem och deras verk, *arbete* med dem, jämna deras väg så vidt möjligt är, taga i med dem, så att deras krafter ej sprängas på jätteföretagen, låta dem känna, att de lyckats bibringa sin samtid väckande impulser. Intet torde för stora andar kännas så tungt att strida emot som andras likgiltighet och dådlöshet. Doktor Hazelius har nog från de första åren af sin verksamhet åtskilligt att förmåla om en sådan kamp. Hans eldhåg bestod emellertid profvet, och det lyckades honom att samla omkring sig en skara män och kvinnor — en skara som med hvarje år blir allt tätare — af hvilka han rönt liflig sympati och erhållit kraftig hjälp vid arbetet på sin stora uppgift. Om han ej varit så stark, hade vi kanske nu stått inför uppfyllelsen af den olycksbådande profetian: »Den dag kan gry, då allt vårt guld ej räcker att forma bilden af en svunnen tid.»

Skulle ej Sveriges kvinnor och ungdom kunna och vilja ge Artur Hazelius till jubileumsgåfva det löftet att *hvar och en* efter råd och lägenhet göra något för att bibehålla och föröka det stora arf han skänkt vårt folk? *Sveriges bomärke* har Topelius kallat detta arf. Skall icke doktor Hazelius under kommande dagar kunna trygga sig vid den vissheten, att det finns en dådlysten och viljekraftig ungdomsskara, som med honom och efter honom värnar och hägnar om detta Sveriges bomärke? Må i vår stolthet öfver ägandet och vår tacksamhet mot gifvaren blanda sig en förpliktande känsla af ansvar, hur arvet kommer att förvaltas!

Ett enkelt *tack* till Artur Hazelius för hvad han verkat för de svenska hemmen och dess ungdom, ett tack för hvad han *skänkt* oss och hvad han *lärt* oss.

Gurli Linder.

Elisabeth-orden.

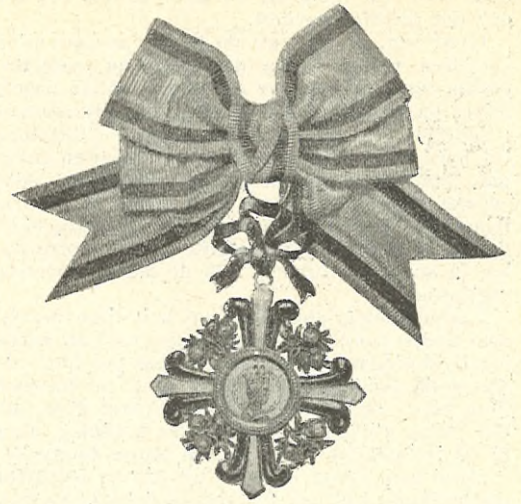
Som Idun redan förut berättat, har kejsar Frans Josef, till äminnelse af den så sorgligt borttryckta kejsarinnan Elisabeth, instiftat en orden, uteslutande afsedd för kvinnor och bärande namnet Elisabethorden.

Vi äro i dag i tillfälle att meddela en afbildning af denna kvinnoorden, hvilken helt visst bör intressera våra läsare.

I kejsarens handskrifvelse af den 17 september till greve Goluchowski, den nya ordens kansler, heter det om dess ändamål: »Den saligen hädangångna eftersträfvade under hela sitt lif att göra godt och att lindra sina medmänniskors lidanden, så må och den nyinstiftade orden hafva till uppgift att belöna förtjänster, som gifva eller ogifva kvinnor nedlagt inom skilda lefnads-värf eller för öfrigt på religiösa, humanitära eller filantropiska områden.»

Enligt ordensstatuterna består Elisabethorden af tre grader: storkors och första och andra klass.

Ordenstecknet för storkors och första klass är ett gyllene, rödemaljeradt kors med hvita emaljstrålar i midten af korsgrenarne. Det guldom-

ramade, hvitemaljerade midtelfältet bär på framsidan den heliga Elisabeths bild i guld, omgifven af en gloria och med ett litet kors sväfvande öfver hjässan. På baksidan hvilat initialbokstafven E på en gren med blomstrande rosor. I de fyra korsvinklarna framspringa äfven rosenrenar, med grönemaljerade blad och i emalj utförda blommor. Öfver korset en handrossett i guld, vid hvilken ordensbandet fästes. Detta senare är ett bredt, hvitt och vattradt sidenband med korsbärsröda längsgående ränder.

Ordenstecknet för andra klass liknar till storlek och form de båda högre graderna, men är af silfver i stället för guld.

Som ett tacksamt erkännande af den hängivenhet och offervilliga trohet, som kejsarinnan Elisabeths hofdam, grefvinna Sztaray, bevisade vid furstinnans dödsbädd, har kejsaren nu förlänat henne Elisabethsordens storkors, hvars första bärarinna grefvinna Sztaray alltså är.

Huslig ekonomi.

Doktor Astrid Cleves föreläsningar på Stockholms högskola.

III.

Från kolvätena, som innehålla blott två grundämnen, nämligen kol och väte och som ej äro ätliga, öfvergiök föreläsarinnan i tisdags till en annan grupp af kolföreningar, *kolhydraterna*, som innehålla kol, väte och syre — de båda sista ämnena i samma proportion sins emellan som i vatten, d. v. s. dubbelt så många väte som syreatomer — samt äro af stor betydelse som näringsämnen.

För att leva och växa behöfva gröna växter vatten och ljus. Genom fina porer inandas bladen den i luften befintliga kolsyran, alstrad genom förbränning bl. a. i människo- och djurkroppen. Under ljusets påverkan försiggår en kemisk reaktion i bladen, hvilkas kolsyra och vatten förvandlas till *stärkelse*, hvarvid ett öfverskott af syre frigöres och bortgår som syrgas. Denna process, genom hvilken kolsyra assimileras och förvandlas till organisk substans och som möjliggöres genom växtens gröna färgämne, kallas kolsyreassimilation.

En del af växtens stärkelse åtgår till bildande och underhåll af stam, rötter och växtens öfriga delar. Öfverskottet kallas förrädsstärkelse och är afsedt för framtida behof. Potatisväxtens upplagsnäring förvaras i rotknölar (potatisarna) för att nästa år användas till nya skott. Färsk potatis är följaktligen hård och tung; men då den på våren skjuter groddar och därtill förbrukar stärkelse, skruppnar den. Potatismjöl innehåller nästan alldeles ren stärkelse. När vi äta potatisen, förbrännes inom vår kropp kolhydratets stärkelse till kolsyra och vatten, som sedan åter kommer växterna till godo. Ett fullständigt kretslopp äger härvidlag rum. Djuren och växterna hafva motsatta uppgifter: de förra inandas syre och utandas kolsyra, de senare inandas kolsyregas och utandas syre.

Bland kolhydraterna märkas främst *sockerarterna*, som hafva kristallisationsförmåga och söt smak samt äro lösliga i vatten och sprit. De öfriga kolhydraterna kristallisera ej, hafva icke söt smak och lösas ej i sprit.

Rösockret, som förbrukas i enorma kvantiteter,

Juvelerare
K. ANDERSON
1 Jakobstorg 1

Ringar, Armband, Kedjor.
Broscher, Kedjearmband, Nålar,
Begär prisuppgift innan uppköp göres på annat håll.

Silfverarbeten, Modernast!
Bordsilfver. Solidast!
Billigast

påträffas hos endast få växter, hvilka emellertid odlas i stor utsträckning. Sockerröret är ett stort, kraftigt gräs, mer än manshögt, med grof stam och yvig vippa. Från sitt hemland, Ostindien, har det öfverförts till Amerika och Syd-europa. Saften i stammen utgör sockermaterialet. De grofva stråna krossas mellan valsar; då saften torkat, bildar den små kristaller. Dessa utgöra *puder-* eller *råsocker*. Terstoden utgör *sirap*, som är mindre ren och söt än sockret. Rörsockret renas i raffinaderier genom att lösas i vatten och kokas jämte benmjöl såsom affärgningsmedel. Därpå filtreras det och kristalliseras åter, sista gången i omvänt koniska formar (sockertoppar).

I kandi-(bröst-)socker äro kristallerna stora, i topp-, sylt- och strösocker små. Nykokta karameller äro släta, d. v. s. ej kristalliserade; som gamla spricka de, taga upp fuktighet ur luften, bilda kristaller och bli tröga.

Af *hvitbetor* beredes likaledes socker. Denna industri, som är omkring 100 år gammal, fick ett uppsving under Napoleon, då kontinentalsystemet tillämpades. Den bedrivs mest i Frankrike, Tyskland och Ryssland samt hos oss i Skåne. Betorna skäras i skifvor, utlakas i vatten och upphettas, tills ägghviteämnen koagulera. Sockret utfälles medells tillsats af kalk. Sockerkalken sönderdelas med kolsyra. I tropikerna beredes socker äfven af sockerhirs och sockerlön.

Drufsockret förekommer inom både växt- och djurriket, t. ex. i söta frukter och rötter, i honung, i djurens blod samt i urinen vid s. k. sockersjuka. På gamla russin kristalliseras det ut i form af hvita, korniga gytringar. Då drufsockret kristalliseras hos honung, som dessutom innehåller *fruktsocker*, säger man, att honungen stelnar. Drufsockret är mindre sött än rörsockret och brukas ej som sötningsmedel. Af rörsocker och stärkelse kan man på teknisk väg framställa *stärkelse-* och *potatissocker*. Däremot har man ännu ej lyckats förvandla drufsocker till rörsocker.

Maltsockret liknar drufsockret och anträffas i malt och det närande maltextraktet. *Mjölkssockret*, som uteslutande tillhör djurriket, förekommer i komjölk till omkring 5 proc. Är mindre sött än de förutnämnda slagen. Vid ostberedning återfinnes mjölkens hela sockermängd hos vasslan, som efter bortkokning af vattnet utgör mesost. Mjölkssockret jäser ej till sprit, men till mjölksyra (sur mjölk).

Bland öfriga kolhydrater må nämnas *arabiskt gummi*, *dextrin* (stärkelsegummi) och *växtslim*.

En barnhemsmammas bröllop.

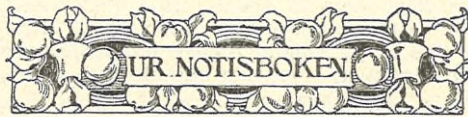
Ute vid Sundbybergs hushållsskola ägde här om dagen en vacker högtidlighet rum, i det föreståndarinnan för Östermalms barnhem, förlagd där i närheten, fröken *Augusta Lundqvist* ingick äktenskap med herr *Per Vesslund*. Festen bar alltigenom en älskligt högtidlig prägel. Därtill bidro de hemtrefliga rummen, för tillfället rikt upplysta samt smyckade med levande växter, den högtidliga af pastor *Rehn* förrättade vigseln, men först och främst anblicken af de 9 små barnhemsbarnen, hvilka unisont och klokkrent sjöngo vigselpsalmerna, och hvilka efter aktens slut slötos i sin afgående »mammns» fann under mycken bedröfvelse från de ungas sida, de som visste och kände, att »mamman» i den osedvanliga hvita dräkten nu skulle blifva dem fräntagen.

Efter en grundlig, förträffligt tillagd middag repade de dock mod; de ängsligt bedröfvade minerna, hvarmed de följt hvarje »mammns» rörelse, ljusnade upp, hälst när hon öppnade famnen och bredde slöjan om dem alla, de små värnlösa, hvilka, där de så stodo, med klara röster sjöngo sin lilla »Sparfvarnas visa». Det var vackert att iakttaga den vakna tillitsfulla blicken i klara barnaögon, att nu se dessa friska, välomhuldade barn och så göra en jämförelse, huru de, mänskligt att se, skulle ha framstått, om de fått fortleva i de fattigdomens och lastens nästen, från hvilka de togos, när det lilla hemmet bildades. Detta skedde för nu 8 år sedan genom några för det allmänna eländet ömmande personer, och sedan dess har hemmet genom öfvervil-

ligheten hos dem, hvilka aldrig tröttna att verka i det godas tjänst, och som lämnat årliga bidrag till hemmets underhåll, ostörtd kunnat fortgå. Under årens lopp har dock genom dödsfall och oförutsedda anledningar antalet af dessa givare så betydligt reducerats, att det lilla hemmet i närvarande stund synes gå en bekymmersam tillvaro till mötes.

De tre små goda bäddar, som hemmet ännu kunde hysa för hemlösa, utkastade små, få stå tomma. Det varma hjerta, den kärleksfulla omvårdnad, som hos den nya »mamman» ej skulle tryta, om äfven »familjen» på så sätt tillökades, stå redo, men medlen att mottaga dessa afvaktade hjälplösa små »finnas i närvarande stund ej. Dock, »Sparfvarnas visa», som de små i fredags sjöngo under fostermoderns skira slöja, torde ej ha förklingat öhörd för Den, som äger starka skyddande vingar för jordens små eländiga, nakna, frysende människobarn. Kanske skall Han väcka slumrande öfvervillighet i ömmande hjertan, att komma de små sparfvarne därute i det lilla barnhemmet vid Sundbyberg till undsättning, kanske ha de ej förgäfvats på fostermoderns bröllopsdag kvittrat sin visa.

Laura Fitinghoff.

Prinsessan Ebba Bernadotte fyllde i måndags 40 år. Drottningen och kronprinsessan sände henne vackra blomsterbuketter, öfriga medlemmar af den kungliga familjen och hofvet samt medlemmar af statsrådet och den högre societeten framförde personligen eller genom telegram och bref sina lyckönskningar. Prinsen och prinsessan Bernadotte firade födelsedagen i all enkelhet.

Kungl. teatern gaf i måndags »Don Juan» med till hufvudsaklig del samma rollbesättning, som på sista tiden användts. Ett par nyheter för oss voro hr *Lejdström* som Leporello, i hvilken roll denne unge sångare fått ett nytt tillfälle att visa sin användbarhet, samt hr *Bygren*, hvilken debuterade i guvernörens roll. Detta parti, hvars hufvudsakliga del är förlagd till sista aktens slutscen, är ej af den betydenhet, att man kan uttala ett bestämt omdöme om de utsikter, debutanten må hafva att varda en mer eller mindre god ackquisition för basfacket vid operan. Stämman föreföll att vara rätt klangfull, med mörk timbre. Den skulle säkerligen vinna på, att ett mera öppet sångsätt användes. För guvernörens skiftningslösa parti lämpade den sig väl. — Bland öfriga uppträdande glänste naturligtvis framför alla andra fru *Östberg* som donna *Elvira*. Hr *Forsell* förtjänar ock erkännande för sitt utförande af titelpartiet. — Föreställningen var mycket talrikt besökt.

Dramatiska teatern gaf i lördags för första gången »Hofgunst», lustspel i 4 akter af *Thilo von Trotha*, fri öfvers. af *Oscar Wijkander*. Stycket kan närmast betecknas som en variant af »Madame Sans Gêne», en variant hvars »appeltyskhet» i anläggning och åskådning ofta nog verkar ofrivilligt komisk. Den munviga parisertvätterkan är här ombakad till en liten knapadelsfröken med lantliga slynfasoner, kejsarhofvet förkrympt till ett småfurstligt tyskt dussindito, men eljes har man alla de välkända ingredienserna med: naturbarnets otympliga åthäfvor i höfnigsnig och annan yttre *decorum*, hennes oförvägna gåpåarhumör och naiva djärfhet, där det gäller att läsa sanningens osminkade språk för de högupsatte. Och så på köpet en hel förtullig liten kärleksroman, i hvilken »naturbarnet» spelar trädarna till en säll och lyckosam dubbel-förlofning i slutscenen mellan den ädle unge landsherrn och en skön jämbörig prinsessa samt den allra stiligaste husarlöjtnant och »hennes egen ringhet». Allt detta i en ram af förgyllda salonger, glänsande kammarherrefracker och frasande hofsläp. Pjäsen blir bestämt populär, vår bön förutan. Med f. d. fru *Hartmann* skulle den ha varit outslitlig.

Nu är det i stället *Signe Widell*, som skall göra't. Och i det stora hela gör hon det bra. Att det emellanåt också *verkar »gjordt*, är säkerligen hennes fel mindre än uppgiftens. Ty inte påkallar den just någon så synnerligt »hög och konstnärlig anda».

Om vi så därtill *cum laude* nämna fru *Dorsch* som den hypermajestätiska änkefurstinnan, hr *Palme* som den ädle fursten, fröken *Jansson* som den gudomliga prinsessan och hr *Hansson* som den stilige husarlöjtnanten, anse vi oss mot både pjäs och direktion ha uppfyllt allan rättfärdighet — och litet därutöver.

Ej minst roligt hade man om kvällen i den kungliga logen, där hans majestät närvar jämte uppvaktning.

Till *Vasateaterns* nya program, den engelska operetten »*Geishan*», som gick för första gången i onsdags, sedan detta n:r redan var presslagdt, få vi närmare återkomma i nästa nummer.

Sven Scholanders musik- och *Bellmansafton* i förra veckan hade naturligtvis fyllt Vetenskapsakademiens hörsal med en lika distingverad som animerad publik. Raden af vapenprydda ekipager utanför portarna och trängseln af livrklädda lakejer i vestibulen vittnade granneligen om den popularitet den moderne trubaduren åtnjuter upp i de högsta kretsar, medan på galleriet en ej mindre trogen publik af snälla små borgarfruar, kontors- och telefonfröknar gaf smattrande fyllighet åt applådsalvorna. Lycklige »*Sven i Luthagen*» — eller man vore nästan mera frestad säga »*Sven i rosengård*»!

Violoncellisten Berndt Carlsson gaf i tisdags en kammarmusikkonsert i Musikiska akademien stora sal, hvilken för dylik musik förr såväl som nu visade sig mindre lämplig. Konserten var emellertid intressant. Programmet upptog Beethovens präktiga stråktrio, op. 9 n:r 3, utförd af konsertgiffaren med biträde af hr *L. J. Zetterqvist* och *A. Bergström*, samt en särdeles märklig duo för violoncell och piano af *Berwald*, op. 7, för första gången utförd härstädes. Pianostämman sköttes här öfverlägset af hr *Stenhammar*, och konsertgiffaren hade tillfälle att visa, det han aldeles gifvet gått framåt i sin konst. Konsertens slutnummer utgjordes af en mycket lustig serenad i gammal divertissementstil, komponerad af *Dvorák* för 2 oboe, 2 klarinetter, 2 fagotter, kontrafagott, 3 valdhorn, violoncell och kontrabas. Samspelet var i allmänhet tillfredsställande, om än en och annan ojämnhet kunde spåras. Den ganska talrika publiken, bland hvilken befann sig hertiginnan af *Dalarne* och prins *Eugen*, visade sig belåten med sin afton och framkallade de uppträdande flere gånger.

Pianisten Harold Bauer, hvilken i utlandet och nu senast i Köpenhamn skördat stora triumfer, gifver konsert i Musikiska akademien härstädes nästkommande tisdag.

På hemfärd.

Skiss för Idun af *Agathe Lind*.

Yarm och andfådd kom fru *Holm* i sista stund springande till ångbåten. Väl ombord, fick hon dock ej lugn eller ro, ty då började ett ifrigt kollationerande med styrmannen, om allt var med: paket från kryddboden, ölkorgen, säpfjädningen samt alla öfriga paketer och korgar. När så slutligen allt var tillrättat, uppköpslistan för tredje gången genomsedd och ingenting var glömdt, utom några buntar band, gick fru *Holm* upp på öfre däck. Där funnos endast ett par passagerare förut; fru *Holm* slog sig ned ensam på en soffra och svepte sin tjocka ulschal omkring sig. Det kändes kyligt på sjön.

Ångbåten hade redan hunnit ett godt stycke ut, längs stränderna lågo villa vid villa. De sågo alla så inbjudande ut, näpna små dockhus med vildt vin och stamrosor, solglans och vågskvalp. En och annan villa stod redan tom, man anade höst, det var mörka kvällar, — in till staden, till lifvet, värmen och ljuset!

Fru *Holm* drog en suck. Hvad det ändå måtte vara roligt att så där få slå sig ned, hvar man fann vackrast och bäst, och se'n njuta af sommar och frihet hvarenda dag! Hvad gjorde det där, om det regnade eller var solken, de hade ingen säd att så, inga skördar att berga. Den föreföll henne så oändligt aflägsen den tid, då hon själf var en sommarfågel, som hvarje vår flyttade ut på landet med sina föräldrar. Var

Vägghyra, Mal och Bakterier

utrotas af **Aktiebolaget Desinfection**

i rum, fartyg och bostäder, allt på stället — utan förförande af möbler.

Rikstel. 34. — Kontor: 4 Staligatan 4. — Allm. Tel. 7494.

CARLES fullt jämförbara med de bästa speederhandlarna i hufvudstaden.

FÖRSÖK! Guldmedalj, Stockholm 1897, för utmärkta brödsorter samt för framstående industriell verksamhet.

C. W. SCHUMACHER Kongl. hofleverantör. 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär priskurant

det då så längesedan hon gifte sig? Åh nej, — sexton år. Ja, det var en tid då! Hon smålog vid minnet af den uppståndelse det väckte, då hon, öfverste Ahleborgs enda dotter, förlöfvade sig med en herre, som man icke visste någonting annat om, än att han hette Holm och var landbrukare.

De hade träffats, då hon under några månader var inakorderad i en prästgård på landet, för att hvila ut efter en ansträngande vinter. Hon var då 23 år, hade deltagit i hufvudstadens societetslif under flere vintrar och kände sig så trött, så utled vid alltsammans. Så mötte hon Holm. Frisk och hurtig var han, kraftig och lefnadsglad. Han arrenderade prästgårdsjorden, som gränsade till hans egen, och hon såg honom vara med på fälten från morgon till kväll; aldrig var han rädd att gripa in, där det behöfdes, aldrig tycktes han bli trött, alltid förhoppningsfull.

»Det börjar snart att regna, herr Holm; så sorgligt för höet!»
»Det står sig nog, fröken, och i morgon få vi vackert igen.»

Och fröken Ahleborg blef intresserad af landbruk, road af hushållsbestyr och kände sig gladare och friskare, än hon gjort på många år. Hon gled in i allt detta oreflekterade, omedveten om, hvarifrån denna inre glädje egentligen härledde sig. Men så en dag då de båda unga sutto med prästfrun nere på gungbrädet under hängbjörken, möttes deras blickar, hastigt, oväntadt, och hans sade mer än ord förmådde. Hon skyndade upp på sitt rum, förskräckt, upprörd. Hur kunde han våga? Hon skulle resa genast! Resa, — aldrig få se honom mera — nej, nej, det var omöjligt! Och hastigt som en blomma slår ut, förstod hon — förstod, att hon älskade honom.

Starka, häftiga känslor hade hon, — kamp och strid blef det, både yttre och inre. Först för att öfvervinna egen stolthet, sedan hans blyghet, och slutligen för att erhålla föräldrarnes samtycke. Kärleken, varm, ungdomlig kärlek, eggad af svårigheter, var bundsförvandt i de båda första skärmytslingarne, och mormor i den sista hufvuddrabbningen, — annars vet man ej hur det hade gått.

Förlofnings-tiden var ej oblandadt lycklig. Herr Holm blef aldrig rätt hemmastadd i svärföräldrarnes hus, utan kände sig generad både för dem och sin fästems vänner, blef stel och tillbakadragen och gjorde så korta besök som möjligt inne i staden. Det varade dock blott en vinter, på våren gifte de sig, — och sexton år hade förflutit sedan dess. Icke hade de medfört så mycken lycka och glädje; det blef arbete, hårdt arbete, svåra tider, missväxtår, penningtrassel, — det blef dagar så mörka, att till och med Arvid Holms glada lynne blef dystert och tungt. Ångrade hon sig? Nej, nej, men, — nog hade hon en gång drömt sig framtiden bra annorlunda! —

Hvad var det för en välbekant röst, som hördes i hennes närhet? Fru Holm såg sig sökande omkring. En lång herre med distingueradt utseende stod och talade med ångbåts-kaptenen. Hvem var det? Åh — Georg Malmfelt! Honom hade hon ej sett på många, många år. Kanske han icke skulle, eller icke ville känna igen henne längre. Fru Holm hade några bittra erfarenheter i den vägen.

Protokollsekreterare Malmfelt mätte ha känt, att någon fixerade honom, ty han vände sig plötsligt mot det håll, där fru Holm satt. Stadigt mötte hon hans blick, rädd att visa den oro hon känt. Tänk, om äfven han, — men nej, han kom fram till henne. Hon blef så glad, att hon reste sig upp och gick honom till mötes.

»Det är ju Anna?» frågade protokollsekreteraren försiktigt, i det han hälsade litet stelt.

»Ja, det mätte väl Georg se!» Hon skakade hans hand lifligt. »Kom nu, så sätta vi oss här!»

»Ursäkta mig, att jag ej genast kände igen Anna! Men det är allt bra många år sedan vi sist sågo hvarandra. Var det ej rent af på Annas bröllop?»

»Åh nej, jag har allt sett Georg senare, på en supé hos någon af bröderna, men det var heller icke i går.»

»Anna är visst inte ofta i staden?»

»Nej, det är jag inte; ett par gånger under sommaren och mycket sällan på vintern. Kommunikationerna äro ju så svåra.»

»Men blir icke tiden outhärdligt lång på landet?»

»Åh, nej! Jag har så fullt upp att göra, att den aldrig räcker till.»

»Hm! Jag för min del kan då rakt icke förstå, hvad man gör på landet om vintern.» Han svepte den mjuka plaiden tätare omkring sig och lutade sig bekvämt mot bänkens ryggstöd.

»Vi göra heller ingenting, — vi ligga i ide. All körning och tröskning m. m. m. m. gå af sig själfv medan vi sofva.»

Protokollsekreteraren satte sin pincenez tillrätta och svarade med en viss värdighet:

»Jag trodde verkligen icke att Anna var med om sådant!»

»Nej, som väl är, med jag har minnsann fullt upp att göra med att sköta mitt stora hushåll och mina fyra barn!»

»Men hvarför bor Anna icke hellre i staden om vintrarne?»

»Jo, hade jag några tusen kronor till öfverlopps, skulle jag mycket gärna göra det!»

»Men», sade han, »jag får verkligen säga, att både för Annas egen och för barnens utveckling, tycker jag det skulle vara en nödvändighet att någon tid af året vistas i hufvudstaden.»

»Min utveckling! Åh, bevara mig väl, den har jag inte haft tillfälle att tänka på, sedan jag blef gift! Hvad barnen beträffar, så har jag just följt in min äldste gosse till staden. Han är inakorderad där om vintrarne. Det går så bra för honom i skolan!» Hennes ögon glänste af modersglädje.

»Men längtar Anna inte ofta efter sina gamla vänner?»

(Forts.)

Innehållsförteckning:

Ida Geijer, f. Anderson; af Tora Kjellberg. (Med porträtt). — Snorres rimkrönikor. X. — Selma Giöbel och den svenska konstslöjden; af Amalia Fahlstedt. — I inackorderingsfrågan. V. — Artur Hazelius; hvad kvinnorna tacka för. Af Gurli Linder. — (Med porträtt.) — Elisabeth-orden. (Med illustration). — Huslig ekonomi; dr A. Cleves föreläsningar på Stockholms högskola. III. — Från Iduns läsekrets: En barnhemsmammans bröllop; af Laura Flinckhoff. — Ur notisboken — Teater och musik. — På hemfärd; skiss för Idun af Agathe Lind. — Tidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Anagram.

1. En liten stad jag är. Mig sök i — ragnarök.

2. Hvad kaffe och desslikes bröd man kan på glöd.

3. Martyrer under pressens tryck, kan fås per styck.

4. Hvad plantan bör, där hon ses stå, om hon skall gå.

5. Jag sluten är utaf natur'n och tyst som mur'n.

6. En plats, som hvar arkeolog har i sin håg.

7. Hvad vi ju ville blifva, då vi voro små.

8. Hvad ofta liten svartalf gör i många rör.

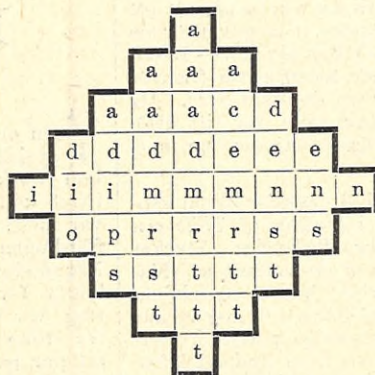
9. Hvad handelsmannen varan har i alla dar.

10. För hvilken skull bar Ragnar käckt en tjärad dräkt?

11. En man vid mycket pengar van; amerikan.

12. Om du af anagrammet — hvad? jag blir helt glad. F. M. C.

Korsgåta.

1) konsonant, 2) ö, 3) stad i Frankrike, 4) stad i Italien, 5) stad i Tyskland, 6) stad i Preussen, 7) berg i Asien, 8) konsonant. Calle C.

Siffer-akrostikon-logogryf.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 = plats, hvarest ord och siffror spela hufvudrollen,
3, 1, 2, 4 = ansvarsfullt,
1, 2, 4, 6 = flod i Tyskland,
1, 2, 3, 6 = intelligensprof,
6, 4, 3, 1, 8, 7, 9 = sjö i Sverige,
4, 3, 1, 2, 5, 6 = brukar finnas i köket,

Ifyllnadsgåta.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
							+	+					+	+					
							+			+			+		+				
										+	+				+				
																			+
																			+
																			+
																			+

Bokstäfverna och stafvelserna äro: a, ad, ad, afv, ak, al, an, b, bar, cu, da, dan, de, dor, e, ed, el, en, er, erg, fr, ft, fur, fö, gi, got, il, io, ir, ist, ka, kut, la, la, le, le, lig, ma, mat, mo, mod, n, nb, nd, o, ol, on, re, reb, rem, ris, s, sa, sk, tar, te, te, ud, uv, var, väl, äd, är.

De tjugo orden äro: 1) stad i Grekland, 2) styrelseform, 3) vetenskap, 4) ö, 5) hvad Sveriges kungatron är, 6) hvad träpatronerna göra, 7) dryckeskärl, 8) sydamerikansk stat, 9) uppoffrande egenskap, 10) liktydigt med varsel, 11) liktydigt med tillflykt, 12) grekisk hjälte, 13) läskedryck, 14) rysk stad, 15) sjö i Amerika, 16) musikterm, 17) svensk stad, 18) fruntimmersnamn, 19) fest för de små, 20) vinterbehof.

Äro orden rätt funna, bilda bokstäfverna i de med kors markerade rutorna namnet på en afiden tonskald. E. O. N.

4, 3, 6, 1, 2, 9 = bibliskt uttryck,
1, 6, 9, 5, 2, 7 = dekoration,
9, 8, 3, 6 = hvad en mor ofta är,
4, 8, 9, 6 = hvad den hederlige fruktar.

Siffrorna i hufvudordet skola utbytas mot sina respektive bokstäfver. Siffrorna i de därpå följande orden omkastas så att de gifva de betecknade orden.

Moster Lisa.

Lösningar.

Logogryfen: Riddarsporren: Orsa, Ore, dop, orre, ripa, prisa, ris, roddare, pris, dosa, nos, Paris, sirap.
Prokopen: Fröken, röken, öken, Ken, en.
Namngåtan: Nöjdt barn har alltid nog: Nils, Östen, Julia, David, Titus, Brita, Allan, Ruben, Natán, Hanna, Arvid, Rosa, Alma, Linus, Lovisa, Ture, Ida, Doris, Nanny, Olga, Gustaf.

Ordgåtan: Helena Nyblom: 1) hufvudman, 2) Esterhazy, 3) labb, 4) Escorial, 5) nättversko, 6) Abraham.

Sifferproblemet:

2	2	3	5	4	6	2	2	3
4	7	3	3	2	3	4	2	1
1	4	2	3	6	3	6	3	1
4	3	4	1	2	1	3	4	7
3	3	2	4	5	3	2	2	5
4	4	2	2	1	2	4	3	7
3	3	5	4	4	3	3	3	1
4	1	4	3	1	4	3	6	3
4	2	4	4	4	4	2	4	1

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af

HULTMANS CACAO

Guldmedalj vid 1897 års Konst- och Industriutställning i Stockholm.